

אווה

כהריון

מ ש ו ו ח ח ע ס ג ב י א ל ד ו ר

ו שיחה ראשונה עם אוהד, לא גמורה, לא מסכמת. אנחנו יושבים במסעדה לא רחוק מביתו של אוהד, אחרי הופעה של להקת בת-שבע באמפיתיאטרון ואהל בפארק הירקון. הבמה יפה בין העצים המוארים, אבל הרטיבות מקשה על הרקדנים. סביב הבמה, על הדשאים החשוכים, ערפל לבן.

כששאלתי את אוהד כל מיני שאלות, שהתחילו במה אתה הכי אוהב, שונא, וכו', ענה: "אני לא חושב במונחים של 'הכי', ולא מזהירות. אני פשוט לא יודע מה 'הכי'". והוסיף: "הייתי בפארק על הדשא הקצת לח וטיילו עלי נמלים, שכבתי וקראתי, והייתי בעילוי, וחשבת, למה לא לעיתים יותר קרובות?".

בפארק, אוהד תמיד עם הלהקה. מביט, שומר, עובד. כל הפרטים הם עניינו. האוירה טובה מאחורי הקלעים, שקטה ועניינית. החיים של הרקדנים, יותר משאר האמנים, הם צנועים, מפרכים ותובעניים. דמויות קטנות, מיוזעות, נעלמות עם רדת האור אל חדרי ההלבשה, ורזות עוד יותר הן חומקות מחדרי ההלבשה, בחשיכה, להסעה, לבתים. יש איזו רצינות וצניעות בתנועותיהם.

פניו של אוהד נראים כמו ציור דיוקן של ג'אקומטי - הרבה קווים שעולים אחד על השני, רישום חזק, שהצטברות קוויו המרובים, הכביכול לא מוחלטים, יוצרים פנים חזקות, כשרק העיניים הן מין עיגולים. וההבעה, הכאב, הוא סביב העיניים, לא בתוכן.

לאוהד יש גב זקוף לגמרי שמעביר תחושה של יהירות, אבל זו טעות, כי הזקיפות היא תוצאה של חבלה בגב. בכל זאת יש בזקיפות הזו גם איזה טעם אחר, אולי של בדידות גדולה, של יחידיות, לטוב ולרע. לקח לי זמן ללמוד לדבר עם אוהד, לכוון את השיחה לתדר שלו, שאנו משתמשים בו לעיתים נדירות מדי, של מקום נקי לחלוטין מאמירות שחוקות, מן המובן מאליו, מעצלות המחשבה והשמוש הממוחזר במחסן העמוס של "תרבות".

דברנו, ואוהד אמר: "כשאני מדבר, זה כבר על עצמי, גם כשאני לא מדבר על עצמי". אז דיברנו קצת על המופע, ועל הרקדנים בלהקה. על זה שהוא מכבד ואוהב אותם, ועל האיכויות המיוחדות שלהם. אוהד רואה כל אחד מהם כיחיד, כאדם שלם, שהאיכויות שלו, גם המגרעות, הן חלק מקיומו כרקדן. על יוסי יונגרמן, רקדן נפלא, הוא אומר: "אחת האיכויות שלו שהוא לא מוסיקלי". אחרי שאני מרימה גבה של תמהון, הוא מוסיף: "הוא ישר כל כך". כלומר, אני מפרשת לעצמי, אפילו המוסיקה לא מפתה אותו, לא משפיעה עליו. טכנית, הוא מצא דרכים להתגבר על הקושי.

"אנאפזה" מאת אוהד נהרין,
רקדנים: פים בונפרקוב ויוסי יונגמן,
צילום: גדי דגון
"ANAPHASE" BY OHAD NAHARIN,
DANCERS: PIM BOONPRAKOB,
YOSSI YUNGMAN,
PHOTO: GADI DAGON

לקח לי זמן ללמוד לדבר עם אוהד, לכוון את השיחה לתדר שלו, שאנו משתמשים בו לעיתים נדירות מדי, של מקום נקי לחלוטין מאמירות שחוקות, מן המובן מאליו, מעצלות המחשבה והשמוש הממוחזר במחסן העמוס

של "תרבות"

אוהד עומד לנסוע לעבוד בפינלנד, לעשות את "פרפטואום", ריקוד שהוצג בארץ מעט מדי. בפינלנד שורר עכשיו אור יום מתמשך, ושעה אחת של דמדומים בלבד, ומחפשים עבור הלהקה מלון מיוחד, שיש בו תריסים, להחשיך את החדרים. כנראה שהפינים עם האור והחושך הצפוניים הם אתגר מיוחד לאוהד. הם בעלי הכשרה של באלט קלאסי. אומר נהרין: "לרקוד קלאסי זה תענוג פיזי לרקוד, הכולל בתוכו גם תענוג של נצחון, של התגברות על מכשולים. לתת לרקדנים קלאסיים לרקוד לא נכון, לתת להם לזוז, פותח בהם משהו.

"ואיך מתגברים על הקושי של רקדן קלאסי הצריך ללמוד לנוע אחרת? - אני שואלת, ואוהד אומר - "אני מחבר אותם לזמן שהם לא נמצאים בסטודיו, כשהם גומרים את השעור ולובשים את הגינס, וזה קיצור דרך, ומאפשר לעבוד עם מישהו שבוע, במקום שנתיים. הם גם מתים על טנגו..."

אוהד אומר שהוא בר מזל להיות חופשי החליט, חופשי לשנות את דעתו, לחשוב הפוך. החכמה היא מעבר לדעה, אומר אוהד, ואחר כך הוא מדבר שוב על החכמה, אבל אז זה בהקשר אחר, מחובר אל החוט הדק, שעובר במוסיקה של ארוו פארט (Arvo Part). אבל עכשיו עדיין מדובר בדברים פשוטים יותר.

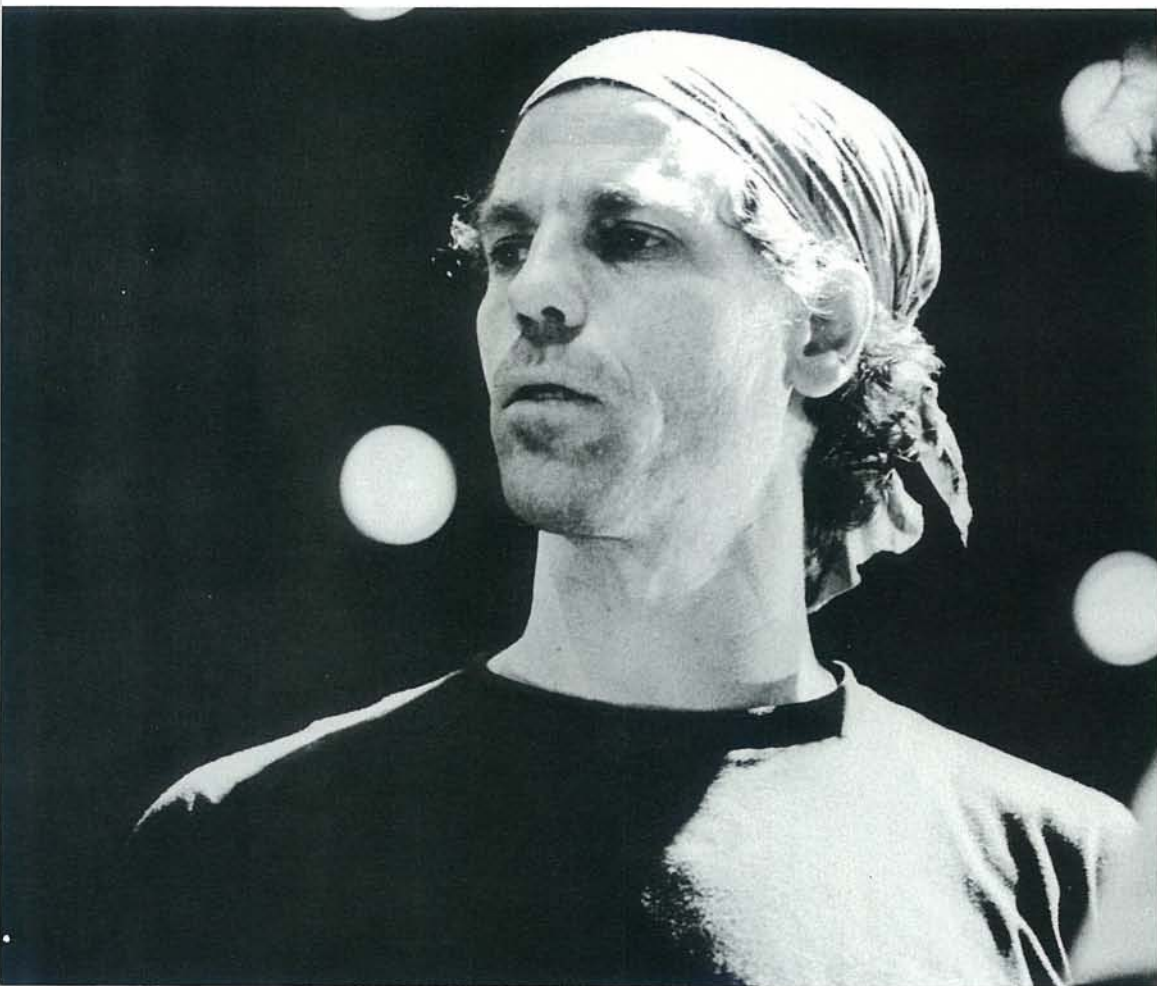
"ברגע שאני לומד משהו חדש, אני לא מתעקש על הזווית הקודמת. זה ענין של להשתכלל". ואנו מגיעים ליוסף ברודצקי, שאוהד קורא עכשיו, וברודצקי אומר: "כל החלטה היא קצת כמו מכה לחופש".

כששאלתי את אוהד, מה הוא הכי אוהב, הוא שוב אמר שאין אצלו הכי, משום שאין לו זכרון טוב, והוא סיפר ספור מצחיק על איש אחד, צייר, שהוא מכיר, שהכי אוהב לצייר פרות, והוא עושה את זה כבר ארבעים שנה. הוא נוסע מארץ לארץ ומצייר פרות אנגליות, פרות ספרדיות, פרות שבדיות... אבל כשדיברנו על מה שהוא שונא, מיד אמר, אני מתעב רוע, גם זה שיש בי, ומיד מנה רשימה של מה שבעיניו הוא רוע שטני - זהות אידיאולוגית, זהות של המונים, מיליטנטים, דוקטרינה וציות. הרוע מפחיד כי הוא מנצח, וכל הדברים הללו הם הפוכים לחשיבה יוצרת.

השיחה מתגלגלת חזרה אל החופש ואל ברודצקי, ואל השירה, ובעצם אל התנועה הבלתי פוסקת של לימוד ושינוי. ואז אומר אוהד, שבעצם הכי

חשוב לו לוותר ולסלוח, וזה יש בשירה, הוא אומר, שהיא קצת כמו תפילה, ותפילה זה מהמשפחה של הסליחה, וזו העמדה האמיתית של כח.

במקום הזה שאלתי על "ארבוס", למוסיקה של ארוו פארט, יצירה שנראית לי דתית, בליווי המוסיקה שהיא כמו קתדרלות לא גמורות, ואוהד אומר: "ביארבוס' דווקא הרגשתי אנושי, והמוסיקה היא יותר כמו חוט דק, מחבר, לא קתדרלה. והחוט הזה מוביל למקום שהוא יותר גדול מהתשובה שאני יכול לתת, שהוא בעצם המקום בו האלהים הוא החכמה, הדבר שלעומתו אני כאין וכאפס, כעפר לרגליו". אנחנו מדברים על הריקוד של יוסי עם האוגר, על הסיגופיות שלו. "התנועה מתחילה ממקום ראשוני של חיה. הייתי רוצה שהרקדנים ירכשו וירטואוזיות, שתהפוך להתנהגות שלהם, מזה החיבור. ניסיתי לעבוד עם חיה, שתטייל לי על הגוף, ובסוף הגעתי לאוגר".

אוהד נהרין, צילום: גדי דגון, OHAD NAHARIN, PHOTO: GADI DAGON

הכי חשוב לו לוותר ולסלוח, וזה יש בשירה,

הוא אומר, שהיא קצת כמו תפילה

הריקודים של אוהד נמצאים בתהליך בלתי פוסק של שינוי, כל פעם שמעלים את "חלב שחור", את "קיר" או את "מלכות גולוב", יש איזה דגש אחר, שיכלול הרעיון.

"זה היתרון של עבודה במו יום הזה", אומר נהרין, "הדינמיות, האפשרות של שינוי. תנועה זה זכרון, ולמחול אין קיום בלי הזכרון. הוא מפסיק

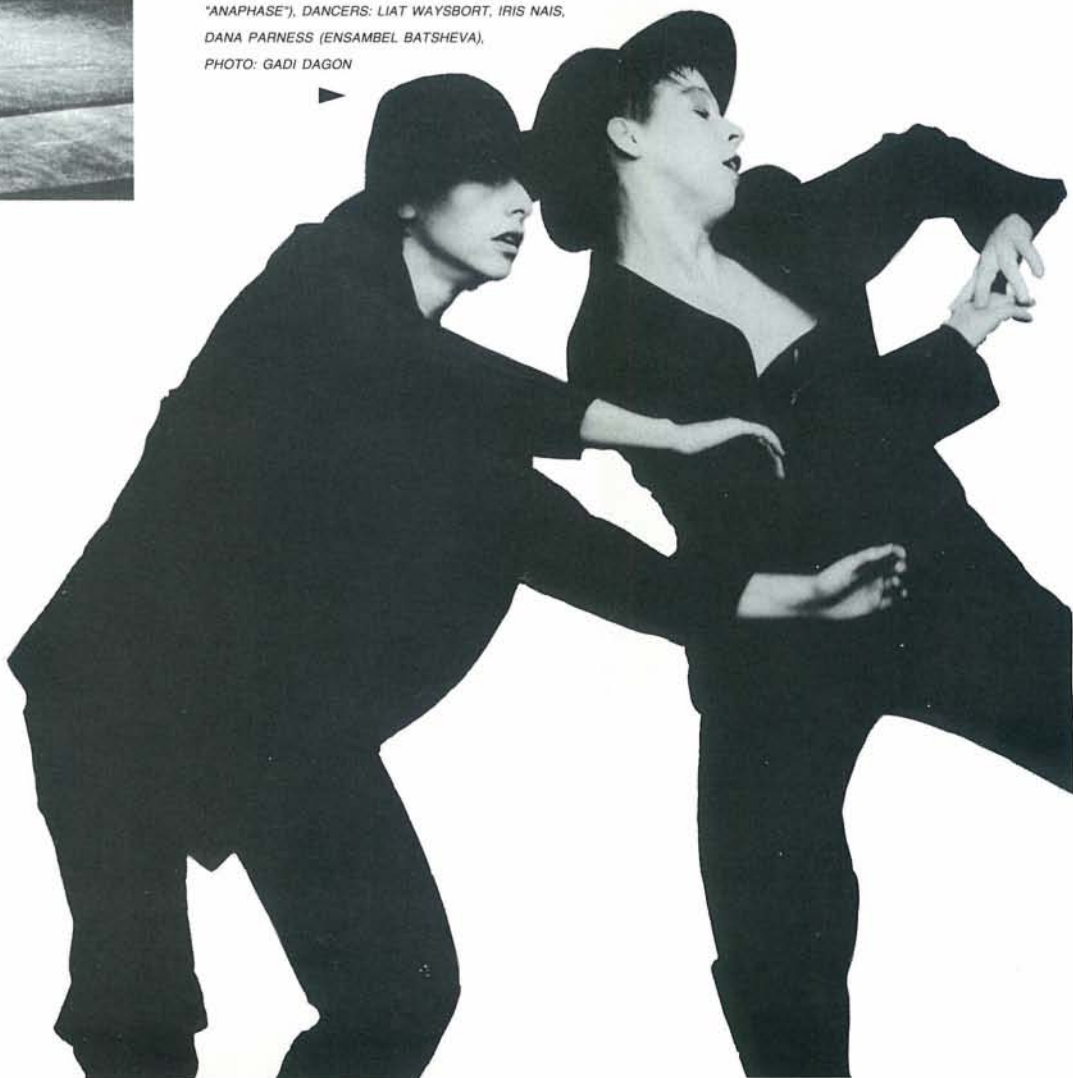
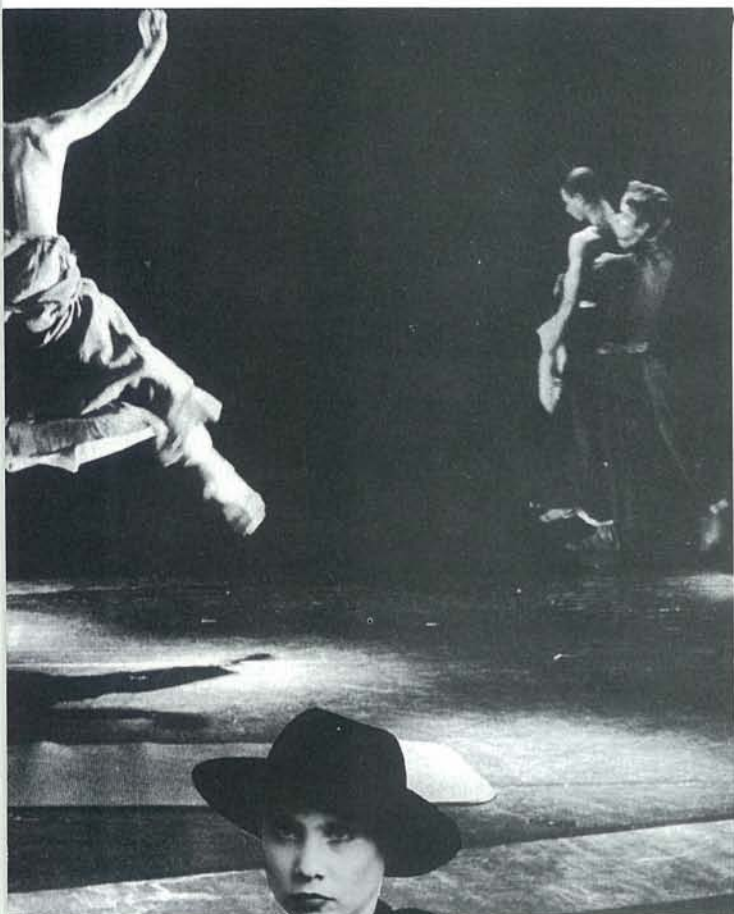
דיברנו על מקורות השראה. "שירה, האופן בו אנשים זזים, קיימים, הציורים של מירו. הריקודים שלי הם יותר כמו שירה. יש אנשים שיוצרים ריקודים שהם פרוזה, אני אוהב שירה, כי על המשוררים לתמצת את התמצית." אז אוהד מספר לי, שפעם, באחת מקבלות הפנים בחוץ, על

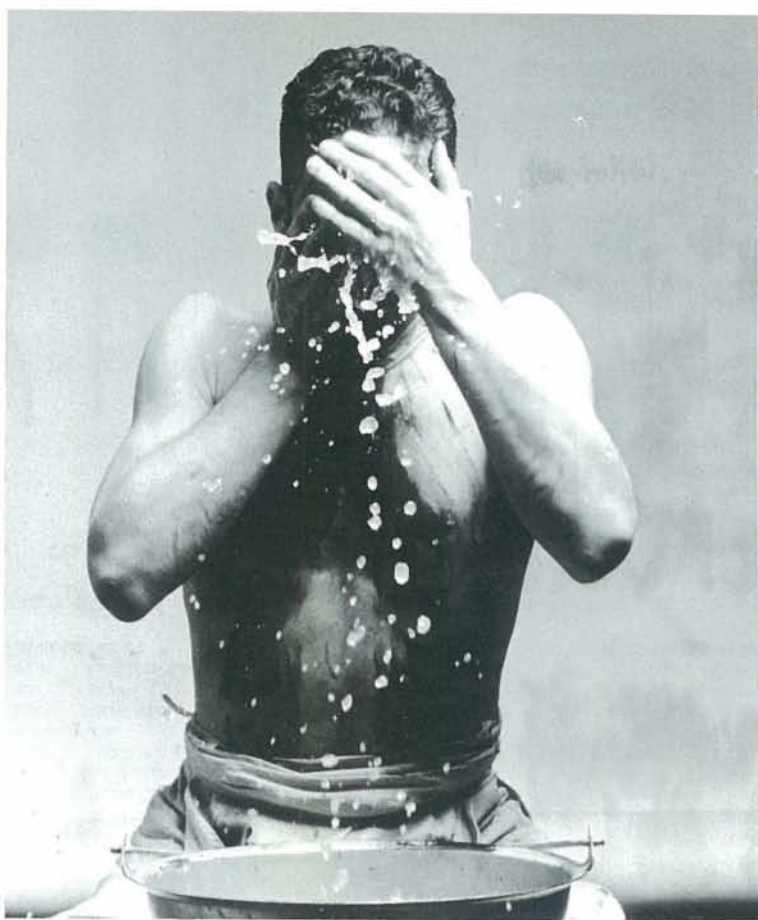
להיות, ברגע שגומרים לרקוד אותו. ואני לא מפסיק לשנות, אני בעצם אף פעם לא לגמרי מרוצה. "קיר", הוא מוסיף פתאום ומחייך, "קיר מזדקן לי. אבל זה יפה. מישהי כתבה פעם על העבודה 'קיר עם סדקים', היא לא התכוונה לזה, אבל עכשיו זה נהיה יפה. כל עבודה מזדקנת, ולפעמים היא משתבחת כמו יין."

אוהד מספר לי, שפעם, על הדשא, הוא ראה ילד קטן, שהלך להביא להוריו שתי כוסות יין, והביט בהן, וראה שבאחת מהן יש קצת פחות מאשר בשניה, והוא הלך על הדשא, הגדול, וכל הזמן מזג מכוס אחת לשניה, והשווה, ושוב מזג, עד שהיה בטוח, שהוא מביא שתי כוסות שוות

◀ "ארבוס" מאת אוהד נהרין, רקדנים: ארז לוי ופיליפ בלאנשרד, צילום: שוש קורמוש
 "ARBOS" BY OHAD NAHARIN, DANCERS: EREZ LEVI, PHILLIPE BLANCHARD, PHOTO: SHOSH KORMOSH

"מסיבת ריקודים" מאת אוהד נהרין (בהשראת "אנאפאזה"), רקדניות: לילית וייסבורט, איריס נייס, דנה פרנס (אנסמבל בת-שבע), צילום: גדי דגון
 "DANCE PARTY" BY OHAD NAHARIN (INSPIRED BY "ANAPHASE"), DANCERS: LIAT WAYSBORT, IRIS NAIS, DANA PARNES (ENSAMBEL BATSHEVA), PHOTO: GADI DAGON

"חלב שחור" מאת אוהד נהרין, רקדן: יובל פיק, צילום: גדי דגון
"BLACK MILK" BY OHAD NAHARIN, DANCER: YUVAL PICK, PHOTO: GADI DAGON

"מלכות גולוב", שקודם נקרא "מלך גולוב", יהיה סולו של אוהד, הוא שם חיבה של מישהו, וזה בעצם סוד, כי יש סוד בשם.

אוהד מקשקש לי בפנקס שלי בנסיון לראות איך נראית המלה "ויתור" כשהיא כתובה, בלועזית, בעברית, גם הפוך כך שאוכל לקרוא. זה דווקא מוצא חן בעיניו, הצליל, הצורה. אולי זה יהיה שמה של העבודה החדשה, "ויתור". מלה עברית יפה, שמזמן כבר לא בשימוש בקיום הנזעם שלנו. כאילו פתאום אפשר לנשום. "ויתור".

למחרת עשינו סבוב בסימטאות שסביב מרכז סוזן דלל, והלכנו לבקר בבית לורנס ההרוס, שהיה פעם קפה מהודר, עם ריקודים, ועכשיו מצפה לגואל. שם היה אמור להיות הסטודיו הבא של הלהקה, אבל אין מממן. "אני צריך מקום", אומר אוהד, "לא חשוב. מאיזה חומר, מקום לרקוד." אנחנו עומדים מול השער של מוזיאון צה"ל, מין מיתחם ענק שאפשר לראות בו טנקים ישנים ממלחמת השחרור והרבה מבנים גדולים וסגורים. יש שם ארבעים דונם של משרד הבטחון, אומר לנו מישהו. "אלפיים מטר אני צריך, רק אלפיים", אומר אוהד.

יש אנשים, שכאשר הם נעצרים באיזה מקום, או אומרים משהו, נותר שם מין שובל, משפט לא גמור. הגוף הולך קדימה, אבל הראש כאילו עדיין מביט בכיוון הישן. אוהד עובר ממקום למקום ומדיבור לדיבור בלי שיירים, כולו, כאילו גזור, שלם. הפנים אצל

גיאקומטי מתהווים מעשרות קווים, אבל הם יחידיים, ובכל פעם, כאשר מתבוננים בהם, זה כאילו בפעם הראשונה. זה מה שחשבתי כשחזרנו ונפרדנו ליד בית הקפה. "שלום", והוא כולו הלך משם, בלי להותיר סימן, נפנוף יד.

הדשא, הוא ראה ילד קטן, שהלך להביא להוריו שתי כוסות יין, והביט בהן, וראה שבאחת מהן יש קצת פחות מאשר בשניה, והוא הלך על הדשא הגדול, וכל הזמן מזג מכוס אחת לשניה, והשווה, ושוב מזג, עד שהיה בטוח, שהוא מביא שתי כוסות שוות.

הקווים הרבים, הנראים כאילו מפוזרים, היוצרים את דיוקן פניו של אוהד, משנים כל הזמן את צורתם. גיאקומטי כתב פעם: "ההרפתקה, ההרפתקה הגדולה, זה לראות כיצד מתגלה ועולה משהו לא מוכר, כל יום, על אותן פנים. זה גדול יותר מכל המסעות שביב לעולם".

לקראת סוף הערב, כשכבר היה מאוחר והמלצרים כבר השתתקו סביב לשולחן שלהם בפינה, אמר פתאום אוהד, שהוא אוהב להתחבר לקור, לקור לא אנושי. את זה הוא אמר אחרי שגילה, שבעצם הוא יוצר הכי טוב באמבטיה של מים פושרים, לא זך, והרעיונות באים אליו ועוברים דרכו, כמו במדיום. שאלתי אותו אם הוא עצוב, ואוהד צחק ואמר: "כן, אני עצוב מוחלט".

"ארבוס" מאת אוהד נהרין, רקדנים: ארו לוי, יוסי יונגמן, דילן אלמור, צילום: שוש קורמוש
"ARBOS" BY OHAD NAHARIN, DANCERS: EREZ LEVI, YOSHI YUNGMAN, DYLAN ELMORE, PHOTO: SHOSH KORMOSH

"ארבוס" זה המקום שבין גן העדן לגהינום, מין מעבר. "חלב שחור" נקרא כך בגלל שפעם בספולטו, בפסטיבל "שני העולמות", אוהד ראה פתאום שלט שנראה לו כמו "לטה נרו", והוא חשב שזה "חלב שחור" ושזה שם מוצלח, אבל זה בכלל לא מה שהיה כתוב על השלט.